

Naturskyddsföreningen Kristianstad/Bromölla (föreningen) har tagit del av Naturvårdsplanen 2023 och har följande synpunkter på densamma.

- 1. Detta förslag till NVP verkar inte vara ett styrdokument**
- 2. Viktiga hotbilder och lösningar på dessa, saknas**
- 3. Kommunala ansvarsarter och mest hotade arter, saknas**
- 4. Inaktuella fynduppgifter väcker oro om arbetets noggrannhet**
- 5. Positivt med samarbete på tvärs av enheter/förvaltningar, rollfördelningar, inriktning på Agenda 2030 mål, pollineringsåtgärder, 3-30-300-modellen, våtmarkssåtgärder**
- 6. Behov av att inkludera EU-vattendirektiv i samband med grundvatten.**
- 7. Jätteträd, invasiva arter och vissa naturtyper saknas**
- 8. Några specifika fall**

Detta förslag till NVP verkar inte vara ett styrdokument.

Inom kommunen är variationen av olika naturtyper stor och med den följer en stor biologisk mångfald. Andelen skyddad natur är låg (4 % exkl. Natura 2000 område) jämfört med riket i sin helhet (15 %) och behöver utökas. Det är positivt med en förankring i de 17 globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030). Det är också positivt att det finns tydliga tidsatta mål och delmål och preciserade rollfördelningar. Syftet med föreliggande plan, som har sitt ursprung i en naturvårdssammanställning från 2001, kan dock upplevas oklar. Det framgår att planen ska ses som en kunskapsbas, vilket kan generera inspiration, idéer och i förlängningen nytänkande. Möjligen kan det vara så i kommunens plan- och handläggningsarbete, att naturvårdsplanen inte blir ett styrdokument. I sammanfattningen kan man visserligen läsa att " Planen är således en plattform för det framtida naturvårdsarbetet och ett underlag för den fysiska planeringen och olika former av exploatering som påverkar naturmiljön och dess värden." och vidare "Planen ska således kontinuerligt utmytna i handlingsprogram för aktiva, kommunala naturvårdsåtgärder samtidigt som det ska fungera som ett aktuellt underlag för verksamhetsplanering och budgetering. Likväl tycks det som att planen inte ska vara ett bindande styrdokument. Det är en stor svaghet

Viktiga hotbilder och lösningar på dessa, saknas!

En stor brist i Naturvårdsplanen är en översikt över vilka hot som finns och lösningar på dessa. Kristianstad är en utpräglad jordbrukskommun och en mycket stor påverkan sker från jordbrukets

användning av gödsel och bekämpningsmedel. För att skydda naturen måste hotbilden klargöras och vara tidsenlig. Exempelvis ökar problemen med långlivade kemikalier i naturen, såsom neonicotinoider, som används i jordbruket. Även konstgödsel utgör en fara ur kemikaliesynpunkt. En mycket intressant lösning är dialog med markägare som har mark i anslutning till känslig natur. 2017 genomfördes ett LONA-projekt med denna grundidé och den fick generellt bra mottagande. En uppföljning skulle vara värdefull och säkert givande i samarbetet mellan kommun och markägare.

Vi vill även poängtera att spridning av både kemikalier och näring sker både till luft och till vatten. NVP brister i att klargöra hotbilden som sker vid spridning i luft. Luftburet ammoniak är en sådan viktig substans att följa och åtgärda. För detta finns även ekonomiska incitament för lantbrukare då det är betydelsefulla mängder av näring som förloras för lantbrukaren.

Kommunala ansvarsarter och mest hotade arter, saknas

I kartmaterialet har man inte tagit hänsyn till de akut hotade arterna (rödlistekategori CR - ca. 30 arter) som finns i Kristianstads kommun. Dessa anser vi måste tas hänsyn till. Inte heller kommunens ansvarsarter inom ÅGP beskrivs (se dokumentet: ÅTGÄRDSPLAN FÖR LOKALA ANSVARSARTER i Kristianstads kommun). Dessa anser vi måste tas hänsyn till. Ytterligare kan man inkludera rödlistekategori EN (ca 170 arter) . Observera att stora antal rödlistade fåglar är rapporterat i Artportalen, men de som är relevanta är de som häckar eller har viktiga rastplatser under migrationen. Likaså kan det finnas arter, såsom de akut hotade alm och ask, som knappast kan behöva skyddade områden utan behöver andra typer av insatser för att gynnas. Sammanfattningsvis: Naturvårdsplanen måste ta hänsyn till de mest hotade arterna och till ansvarsarterna. Det behövs analyser för att skydda och gynna dessa arter lokalt. Artdatabanken tillhandahåller sådana tjänster och kan då även säkra att sekretess för känsliga arter inte röjs i offentligt dokument. Artdatabanken hänvisar även till att man själv kan använda bra verktyg på Artportalen/Analysportalen. Då behöver man erhålla tillgång till skyddade fynd.

Inaktuella fynduppgifter väcker oro om arbetets noggrannhet

Frågan är i vilken utsträckning Värde- och Objektkatalogen är uppdaterade. Inventeringar, uppföljningar och hotanalyser mm för aktuell status saknas.

Positivt med samarbete på tvärs av enheter/förvaltningar, rollfördelningar, inriktning på Agenda 2030 mål, pollineringsåtgärder, 3-30-300-modellen, våtmarkssåtgärder

I Grönplanen anges 3-30-300 regeln för bebyggd miljö vilket är bra men prioriteten måste höjas så man inte bara "beaktar". Eventuellt kan man ha en testperiod för att förankra bra hos utförare och planerare och att den ambitionen prioriteras för att säkerställa de ekosystemtjänster den medför.

Kommunen ska gå före och visa på odlingsmetoder som i enlighet med strategiska färdplanen levererar ekologisk hållbar matproduktion (samskapa med Klimatneutrala Kristianstad 2030).

Genom att avsätta utvalda åkermarker intill trafikerade vägar skapas möjligheter att visa upp t.ex alléodling. Skyltning ska berätta om de moderna odlingsmetoderna, deras lönsamhet och betydelse. Såväl för klimat som livsmedelsproduktion. Särskilt agroforestry går bra ihop med pollineringsmålet.

Återkommande i flera hållbarhetsmål är etableringen av våtmarker med alla dess fördelar. Både för den biologiska mångfalden och av klimatologiska skäl vore det naturligt att kommunen med Kristianstads Vattenrike satsade mycket kraftfullare på att återställa våtmarker inom de områden, från Olseröd och norrut, där utdikningarna satt kraftfulla spår.

Behov av att inkludera EU-vattendirektiv i samband med grundvatten

Grundvattnet är en del i systemet och borde få ett större utrymme i naturvårdsplanen med inriktning på god status enligt EU:s vattendirektiv.

Jätteträd, invasiva arter och visa naturtyper saknas

Naturbetesmarker är en av de mest artrika miljöerna och i kombination med skog, kärr och mosse skapas komplexa landskap som gynnar den biologiska mångfalden. En sådan värdekärna återfinns exempelvis på Linderödsåsen i gränstrakterna till Hörby kommun. En annan är eklandskapet som sträcker sig från norra delen av kommunen ner mot Nävlingeåsen, Borrestad med några avstickare. Det saknas en värdeetrakt för eklandskapet. Tillika saknas det en strategi för bevarande och utveckling av jätteträdskontinuitet av framför allt ek.

Det saknas redovisning av invasiva arter samt en strategi för hur dessa ska hanteras, t.ex sjögull i Råbelövssjön. Ett annat exempel är Horna fure. I området finns ca 130 arter av träd och buskar som spridit sig in i tallskogen från näraliggande trädgårdar.

Områden som redan är skyddade på något sätt behöver ej dokumenteras detaljrikt i NVP. Det torde räcka med markering på karta. Det är de oskyddade värdekärnorna som skall framhållas, t.ex där CR-arter finns, och en strategi för att långsiktigt arbeta för att binda samman dem. Det är också viktigt att inse att den natur som ligger utanför de utpekade objekten är värdefull och kanske till och med en förutsättning för att de utpekade områdena ska kunna fortsätta finnas till.

Några specifika fall

Under fliken Sjöar och vattendrag beskrivs bl.a Lyngsjön och där anges en del orkidéarter. Så är även fallet med Gyetorp under fliken Hav och kust. Det kan tyckas onödigt att namnge vilka arter som växer där. Det har tidigare förekommit uppgrävning av orkidéer i stor skala.

Julebodaån (Lillehemsån-Hörrödsån) är förhållandevis opåverkad och biologiskt värdefull i hela sin sträckning, dvs inte bara den utpekade delen kring Blåherremölla. Generellt gäller att alla vattendrag kring åsarna är värdefulla och viktiga att slå vakt om och att strandskyddet respekteras inte bara när det gäller exploatering utan även när det gäller skogs- och åkerbruk.

Det är i det historiska perspektivet oklart vad som menas med att (för exempelvis Egeside, Yngsjön och Kavrö bro) ” - Områdets naturliga hydrologi ska inte ändras eller påverkas”.

Fjällmossen: ” Fjällmossen är en viktig spelplats för orre, som här har sin sydligaste förekomst.” Detta stämmer inte längre eftersom Fjällmossen sedan ett antal år förlorat sin population av orre.

Horna sjömark är numera till stora delar igenväxt. [Jag känner inte området i någon detalj men] Det förefaller defensivt att i Kristianstads Vattenrike lämna dessa potentiellt värdefulla strandängar för fri utveckling. De borde (åtminstone till väsentliga delar) restaureras och betas, bl.a. med hänsyn till rödspov, storspov och sydlig kärrsnäppa.

I det här kapitlet kunde man även förvänta sig att fler mindre våtmarker skulle vara upptagna. T.ex. rikkärret söder om Ebbaröd (RN/RT90: 6187135/1389980), Degeberga som idag är oskyddat.

Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla